

Elli Holma

ELINIKÄINEN OPPIMINEN VAI ELINKAUTINEN?

Systemaattinen kirjallisuuskatsaus

TIIVISTELMÄ

Elli Holma: Elinikäinen oppiminen vai elinkautinen?

Kandidaatintutkielma

Tampereen yliopisto

Elinikäinen oppiminen ja kasvatustieteet

Maaliskuu 2024

Työelämä on murroksessa ja se osaltaan luo painetta uudistumiselle ja uudelleen kouluttautumiselle. Elinikäistä oppimista ja kasvatusta pohtiessa fokus siirtyy yhteiskuntamme suorituskeskeisyyteen. On vanhanaikainen käsitys, että oppivelvollisuuden suorittuaan mitään ei tarvitsisi enää oppia tai opetella. Vielä jokin aika sitten oli täysin normaalia opiskella tiettyyn ammattiin ja vuosikymmenten jälkeen eläköityä samasta työpaikasta, josta oli joskus aloittanutkin. Nykyään tilanne on toinen. Maailma ja tilanteet muuttuvat, ja meidän on kyettävä vastaamaan muutosten tuomiin haasteisiin välillä nopeastikin. Kasvamme ja kouluttaudumme jatkuvasti osittain omasta tahdosta, ja osittain työelämän myllerryksen – kuten digitalisaation – painostuksesta. Digitalisaation takia tuottavia työpaikkoja katoaa ja osaamisvaatimukset kohoavat. Myös tekoälyn vallatessa maailmaa ihmisten osaamista koitetaan kehittää sellaisiin tehtäviin, jossa koneet eivät pysty meitä korvaamaan. Tämän systemaattisen kirjallisuuskatsauksen tarkoituksena on selvittää, millä tavoin elinikäistä oppimista ja sen tarvetta perustellaan. Tavoitteena on tunnistaa paremmin elinikäisen oppimisen tarpeet ja tavoitteet. Kiinnostuin aiheesta alun perin siksi, että tahdoin selvittää millä tavoin työelämän muutos vaikuttaa yksilön ammatti-identiteettiin, ja tarkemmin tahdoin jäsentää sitä, millä tavoin jatkuvan oppimisen tarvetta on perusteltu tämän päivän keskustelussa. Aihe on kasvatustieteellisesti olennainen, sillä puhe eri tieteenalojen tarpeellisuudesta on kohonnut. Tutkimuskysymykseni on: millä perustellaan tarvetta elinikäiselle oppimiselle?

Systemaattisen kirjallisuuskatsauksen aineistona toimii erilaiset alkuperäistutkimukset sekä vertaisarvioidut tieteelliset artikkelit. Tutkielman aineistoksi valikoitui lopulta kymmenen teosta, yhdeksän artikkelia sekä yksi alkuperäisteos. Aineistot kerättiin neljästä eri tietokannasta, joita olivat Ellibs, Andor, Trepo & ResearchGate. Kaikki aineistot ovat suomenkielisiä, ja niiden julkaisuajankohdat ajoittuvat 2000-luvulle. Analysoin kirjallisuuskatsauksen aineistoa aineistolähtöisen sisällönanalyysin avulla. Aineiston karsimista tapahtui jatkuvasti, ja jokaisesta vaiheesta pidettiin kirjaa. Tutkimuksen aihe valikoitui sen ajankohtaisuuden takia. Aihe koskettaa vahvasti myös itseäni elinikäistä oppimista ja kasvatusta opiskelevana nuorena. Opetus- ja kulttuuriministeriön sivuilla ilmaistaan, kuinka jatkuvalla oppimisella vastataan tarpeeseen kehittää ja uudistaa osaamista elämän ja työuran eri vaiheissa (OKM, 2019). Aiheena jatkuva oppiminen on ajankohtainen, ja se onkin vahvasti kytköksissä yksilön ammatti-identiteettiin.

Avainsanat: elinikäinen oppiminen, jatkuva oppiminen, työ- ja organisaatiopsykologia, koulutussosiologia

Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck -ohjelmalla

SISÄLLYS

JOHDANTO.....	4
2 TEOREETTINEN VIITEKEHYS.....	6
2.1 Jatkuva oppiminen vai elinikäinen oppiminen.....	6
2.2 Terminologian kontekstisidonnaisuus.....	7
3 TYÖELÄMÄN MUUTOKSET	9
4 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	11
4.1 Aineiston keruu.....	11
4.2 Tutkimuksen eettisyys.....	12
4.3 Aineiston analysointi.....	13
5 TULOKSET.....	15
5.1 Kilpailukyky on kaiken A ja O.....	15
5.2 Kasvatustieteellinen näkökulma.....	16
6 POHDINTA.....	18
6.1 Tutkimustulosten pohdinta.....	18
LÄHTEET	20
LIITTEET	22
Liite 1: Analysoitu aineisto.....	22

1 JOHDANTO

Työelämä on murroksessa ja se osaltaan luo painetta uudistumiselle ja uudelleen kouluttautumiselle. Elinikäistä oppimista ja kasvatusta pohtiessa fokus siirtyy yhteiskuntamme suorituskeskeisyyteen. On vanhanaikainen käsitys, että oppivelvollisuuden suorittuaan mitään ei tarvitsisi enää oppia tai opetella. Vielä jokin aika sitten oli täysin normaalia opiskella tiettyyn ammattiin ja vuosikymmenten jälkeen eläköityä samasta työpaikasta, josta oli joskus aloittanutkin. Nykyään tilanne on toinen. Maailma ja tilanteet muuttuvat, ja meidän on kyettävä vastaamaan muutosten tuomiin haasteisiin välillä nopeastikin. Kasvamme ja kouluttaudumme jatkuvasti osittain omasta tahdosta, ja osittain työelämän myllerryksen – kuten digitalisaation – painostuksesta. Digitalisaation takia heikosti tuottavia työpaikkoja katoaa ja osaamisvaatimukset kohoavat. Maailma ja teknologia kehittyvät hurjaa vauhtia, eikä vielä vuosi sitten olisi osattu ennustaa, kuinka suurta roolia tekoäly näyttelee tämän päivän korkeakoulu- ja työyhteisöissä.

Tekoällyn vallatessa maailmaa ihmisten osaamista koitetaan kehittää sellaisiin tehtäviin, jossa koneet eivät pysty meitä korvaamaan. Tekoäly edellyttää käyttäjiltään oppimista, soveltamista ja ajan hermoilla pysymistä. Se vaatii käyttäjiltään algoritmien ymmärtämistä, tekoällyn eettisen käytön seuraamista sekä kriittistä lukutaitoa. Tekoäly laajenee koko ajan enemmän ja enemmän osaksi oppimisen ja työn tekemisen kenttää. Jo nyt tekoälyä on hyödynnetty eri tarkoituksiin ja sen avulla pystytään tekemään aidolta vaikuttavia tuotoksia, kuten kuvia ja tekstejä. Tekoällyn ja teknologian lisääntyminen vaikuttaa tälläkin hetkellä perinteisiin työtehtäviin. Elinikäisen oppimisen tarve kasvaa, kun työntekijöiden on sopeuduttava yhä enemmän uusiin teknologioihin ja työtehtäviin. Tekoällyn tuomien riskien tunnistaminen ja niihin vastaaminen on tärkeää, jotta sen käyttö olisi eettisesti ja yleisesti hyväksyttävää.

Valtioneuvoston 17.12.2020 julkaisemassa linjauksessa kerrotaan työelämän olevan voimakkaassa muutoksessa, ja joillakin toimialoilla työllisyyden ennakoitaan vähenevän noin kolmanneksen tämän johdosta. Tämä systemaattinen kirjallisuuskatsaus tutkii sitä, millä tavoin jatkuvan oppimisen tarvetta on perusteltu tämän päivän keskustelussa erityisesti suomalaisen koulutuspolitiikan diskurssissa 2000-luvulla. Aihe on vahvasti linkittynyt työelämään ja kasvatustieteellisesti olennainen, sillä puhe eri tieteenalojen tarpeellisuudesta on kohonnut. ”Muuttuvassa toimintaympäristössä tarve nopeasyklisiin oppimisprosesseihin korostuu” (*Valtioneuvosto, 2020, s.36*). Yhteiskunnan muutokset vaativat nopeaa muutosta myös ihmisiltä. Uudet tuulet edellyttävät työntekijöiltä sopeutumiskykyä, uusien taitojen oppimista sekä nopeaa tiedonhakua ja tiedonmuodostuksen keinoja. Ne osaltaan haastavat oppimisprosessien kehittämistä. Oppiminen on aina ollut olennainen osa elämää, ja erityisesti työelämää. Onko työelämästä tulossa ikuinen elinikäisen oppimisen kenttä, jossa oppiminen ei ole ilon lähde, vaan pikemminkin elinkautinen taakka?

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on selvittää, millä perustellaan tarvetta elinikäiselle oppimiselle. Yhteiskunnan mittavien kehitysaskelien myötä ihmisten on kurottava teknologian kehitystä kiinni, ja mukauduttava aina vallitseviin tilanteisiin. Valtioneuvoston raportin (2020) mukaan suurin haaste työpaikkatasolla on löytää aikaa oppimiselle. Keskityn systemaattisessa kirjallisuuskatsauksessani suomenkielisiin 2000-luvulla julkaistuihin vertaisarvioituihin tieteellisiin artikkeleihin. Kielen rajausta pelkkiin suomenkielisiin teoksiin perustelen valitulla aiheella, sillä tarkastelen tutkimuksessa eritoten elinikäistä oppimista suomalaisessa yhteiskunnassa. Työpaikkojen osaamisvaatimukset ja digitalisaation tuomat haasteet ja mahdollisuudet ovat puhuttaneet työmarkkinoilla jo jonkin aikaa. Valtioneuvoston raportissa todetaan, että yhteiskunnan digitalisaatio ja palvelujen siirtyminen verkkoon synnyttää jatkuvalla oppimiselle eri tasoisia haasteita (2020, s.20.). Kukaan ei ole seppä syntyessään, ja digitalisaation vauhdittaessa osaamisvaatimusten muutosta jokaisen on palattava hetkeksi kirjojen ja ruutujen ääreen päivittämään osaamistaan.

2 TEOREETTINEN VIITEKEHYS

Tutkielman keskeisiä käsitteitä ovat jatkuva oppiminen ja elinikäinen oppiminen. Käsitteitä on pitkään käytetty synonyymeina, vaikka ne tarkoittavat eri asioita. Termien merkitys riippuu myös siitä kontekstista, joissa niitä käytetään. Tässä luvussa täsmennän termien merkityksiä jäsentäen näiden kahden termin eroja ja yhtäläisyyksiä.

2.1 Jatkuva oppiminen vai elinikäinen oppiminen

Kandidaatintutkielmani liittyy koulutuspolitiikan alaan, jossa jatkuva oppiminen ja elinikäinen oppiminen ovat keskeisiä käsitteitä. Tutkielmani pyrkii löytämään vastausta elinikäisen oppimisen tarpeeseen. Aiheesta keskusteltaessa olen itsekkin saattanut käyttää ristiin elinikäisen oppimisen ja jatkuvan oppimisen termejä. Jatkuvalla oppimisella tarkoitan tässä kontekstissa yleisesti oppimista, joka tapahtuu kaikkialla ja koko ajan. Jatkuvan oppimisen termiä käytetään usein työelämän kontekstissa, jolloin se korostaa tarvetta oppia jatkuvasti uusia taitoja ja päivittää olemassa olevia taitoja nimenomaisesti työuran aikana. Elinikäisen oppimisen ja jatkuvan oppimisen ero kiteytyykin siinä, että elinikäinen oppiminen mielletään elämän mittaiseksi oppimisen matkaksi, kun jatkuva oppiminen kytketään työhön ja siellä tapahtuvaan oppimiseen.

Jatkuvan oppimisen kontekstissa on usein kyse nopeasta reagoinnista muuttuviin työmarkkinoihin ja teknologian kehitykseen, jolloin pyritään varmistamaan yksilöiden kilpailukyky työmarkkinoilla. ”Jatkuvalla oppimisella tarkoitetaan tarvetta kehittää ja uudistaa osaamista elämän ja työuran eri vaiheissa” (*Kallonen & Kuhmonen 2021, s.8*). Kallonen & Kuhmonen näkevät jatkuvan oppimisen termin hyvin työelämävetoisena, ja toteavatkin, etteivät jatkuvan oppimisen tavoitteet toteudu ilman työntekijän, työnantajan ja oppilaitosten jatkuvaa vuoropuhelua (2021).

Esa Poikela avaa Aikuiskasvatus -lehden artikkelissa (nro. 14.2,1994) jatkuvaa oppimista ja kasvatusajattelun perinpohjaista muutosta. Poikelan mukaan oppimista säätelevät yhteiskunnalliset reunaehdot ja oppijan toiminta on kyettävä sovittamaan toisiinsa uudelleen (Poikela, 1994, s. 84). Elinikäinen oppiminen nähdään usein koko elämän läpi jatkuvana oppimisena ja koulutuksena. ”Elinikäisen kasvatuksen periaatteen mukaan ihmisen oppii koko elämänsä ajan jatkuvasti mitä erilaisimmissa tilanteissa” (Tuomisto & Salo, 2006, s. 17). Painopiste elinikäisessä oppimisessa on jatkuvaa oppimista laajempi, eikä oppiminen rakennu vain työelämään tai työikäisiin.

Elinikäistä oppimista koskevaa tutkimusta löytyy paljon, ja esimerkiksi Tampereen Yliopistossa on elinikäiselle oppimiselle täysin oma opintosuunta kasvatuksen ja kulttuurin tiedekunnassa. ”Elinikäinen oppiminen on viimeisen kolmen vuosikymmenen aikana muodostunut keskeiseksi koulutuspoliittiseksi käsitteeksi paitsi OECD:n ja EU:n kaltaisten ylikansallisten poliittisten toimijoiden teksteissä, myös kasvatustieteissä” (Saari, 2016, s.4). Elinikäisen oppimisen käsite on laaja, ja ympärilyöreästi se voidaan käsittää mahdollisuudeksi oppia koko elämän ajan. ”Löyhästi ottaen elinikäinen oppiminen on käsite, jonka mukaan ihmisellä on kyky ja mahdollisuus tai pakko oppia koko elämänsä ajan” (Kinnari, 2020, s.112).

2.2 Terminologian kontekstisidonnaisuus

Kinnarin (2020) mukaan käsitteet ovat sulautuneet aina vallitsevien yhteiskunnallisten sekä poliittisten olosuhteiden että hengen mukaan. Kinnarin mukaan diskurssissa on käsitteen liepeillä puhuttu erilaisin termein, esimerkiksi ”työvoiman joustavuuden tarpeesta”, ”tietoyhteiskunnasta” tai ”oppivasta yhteiskunnasta”, mutta lopulta käsitteet ovat vakiintuneet yhdeksi käsitteelliseksi muodoksi, eli elinikäiseksi oppimiseksi (Kinnari, 2020). Elinikäisen oppimisen termiä on kuitenkin käytetty ristiin jatkuvan oppimisen termin kanssa, ja ne menevät monella sekaisin riippuen kontekstista. ”Toisaalta 2010-luvun lopulla

virittynyt keskustelu on ottanut keskustelun ytimeen 'jatkuvan oppimisen' käsitteen" (Kinnari, 2020, s.113). Jatkuvan ja elinikäisen oppimisen termejä käytetään siis sekaisin, ja niiden merkitys vaikuttaisi olevan käyttäjästä ja kontekstista kiinni. Kinnari (2020) nostaa kuitenkin esille näkemyksen siitä, kuinka eri tahojen mielestä käsite tulisi määritellä mahdollisimman tarkasti, jotta sen käyttö järkevoityisi.

Erilaisia lähteitä tarkasteltuani olen tullut siihen tulokseen, ettei terminologia aiheen tiimoilta ole kirkastunut, vaan jatkuvan ja elinikäisen oppimisen termejä käytetään edelleen sattumanvaraisesti. Termien käytössä on huomattavissa vaihtelua, ja kontekstilla on suuri merkitys siihen, miten ja missä termejä käytetään. Yhteenvetona voitaneen todeta, että käsitteet ovat samankaltaisia ja niitä käytetään usein synonyymeinä. Sekä jatkuvan oppimisen, että elinikäisen oppimisen käsitteet korostavat molemmat oppimisen jatkuvaa prosessia, joka tapahtuu koko elämän ajan eri muodoissa ja ympäristöissä.

Elinikäisen oppimisen termi on vakiintunut kasvatustieteen termiksi, ja se liitetään usein myös työelämään ja osaamisen päivittämiseen. Termejä ja niiden merkityksiä tutkittuani olen tullut johtopäätökseen siitä, että jatkuvaa oppimista käytetään arkikielen kuvauksena ilmiöstä, kun taas teoreettisena käsitteenä elinikäinen oppiminen tuottaa enemmän tutkimustuloksia. Tässä tutkimuksessa keskityn tämän terminologian kautta tulevaan tutkimukseen painottaen elinikäistä oppimista. Viimeistään aineistonkeruuvaiheessa havahduin elinikäisen oppimisen ja jatkuvan oppimisen terminologisiin eroihin, jolloin huomasin elinikäisen oppimisen termin soveltuvan paremmin valitsemaani akateemiseen viitekehykseen.

3 TYÖELÄMÄN MUUTOKSET

Viimeisen kymmenen vuoden aikana työelämä on muuttunut valtavasti, ja muutokset ovat koskettaneet kaikkia sijainnista riippumatta. Teknologian kehitys on ollut merkittävin työelämän muutokseen vaikuttava tekijä viime vuosikymmenellä. 2010-luvulta lähtien digitalisaatio ja teknologian kehitys ovat mullistaneet työn tekemisen tapoja. Työnteko on muuttunut joustavammaksi, ajasta ja paikasta riippumattomaksi asiaksi. Robotiikan ja tekoälyn käyttö työpaikoilla on yleistynyt, mikä osaltaan on siirtänyt manuaalisia ja rutiininomaisia töitä automaatioon. Muutoksen myötä työelämässä arvostetaan entistä enemmän luovuutta, joustavuutta ja inhimillistä, ihmiskeskeistä osaamista.

Työikäisen väestön tulevaisuuden osaamistarpeisiin vaikuttavia keskeisimpiä tekijöitä ovat globalisaatio, teknologinen muutos ja väestön ikärakenteen muutos (*Valtioneuvosto, 2020, s. 19*). Suomen mittakaavalla puhuttaessa väestön ikärakenteen muutos on merkittävä tekijä, sillä suuret ikäluokat ovat siirtymässä vähitellen eläkkeelle. On myös otettava huomioon, että syntyvyys on ollut Suomessa laskussa jo pitkään. Teknologiset muutokset työelämässä ovat mahdollistaneet työnteon sijainnista riippumatta. Digitalisaatio, automaatio ja tekoäly ovat vaikuttaneet moniin työtehtäviin ja -prosesseihin korvaten heikoimmin tuottavia työpaikkoja.

Yhä useammat yritykset ja organisaatiot ovat kiinnittäneet huomiota monimuotoisuuteen ja tasavertaiseen kohteluun työpaikoilla. Talouden vaikutuksia on mahdotonta olla ottamatta huomioon erityisesti työmarkkinakontekstissa. Maailmanlaajuinen talous ja teknologinen kehitys ovat lisänneet kansainvälistä vuorovaikutusta ja tehneet yhä useammista työpaikoista entistä globaalimpia. Valtioneuvoston raportin mukaan työelämän muutokset ovat niin nopeita ja laajoja, ettei pelkästään nuorten koulutuksen uudistaminen ja

kohdentaminen riittää. ”Osaaminen vanhenee työelämän muutoksissa ja siksi myös työmarkkinoilla jo olevien henkilöiden osaamisen kehittäminen ja uudistaminen on välttämätöntä” (Valtioneuvosto, 2020, s. 19).

Myös koronapandemialla on ollut osansa työelämän murroksessa, sillä etätöiden suosio on viime vuosina lisääntynyt. Monissa yrityksissä etä- ja hybridityöskentely on tullut osaksi arkipäivää, jolloin työntekijöillä on samalla mahdollisuus esimerkiksi liukuaan työaikaan. Joustavat työajat sekä etätömahdollisuus ovat tulleet positiivisena vivahteena ja ovat omiaan vaikuttamaan myös työn ja vapaa-ajan tasapainottamiseen. Työelämän muutokseen vaikuttavat myös monet muut tekijät teknologisten uudistusten rinnalla, sillä yhteiskunnalliset ja poliittiset puheenaiheet ohjaavat vahvasti yleistä diskurssia niin työpaikalla kuin vapaa-ajallakin.

Suurin yhteinen tekijä työelämän muutoksille on elinkeinorakenteen muutos. Tähän liittyy vahvasti esimerkiksi työpaikkojen teollistuminen sekä automaation ja teknologian lisääntyminen työpaikoilla. ”Työn teknologinen murros muuttaa tietotyön luonnetta ja työn tekemisen tapoja.” (Kärnä, ym., 2023. s.1). Haastavinta työn teknologinen murros on sukupolville, jotka eivät ole syntyneet teknologian jo vallitessa arkipäivää. Tällainen sukupolvi on esimerkiksi suuret ikäluokat. Kyseinen sukupolvi on syntynyt 1945–1950-luvuilla, ja heidän vaikutuksensa suomalaisiin työmarkkinoihin on suuri. Suurten ikäluokkien eläkkeelle siirtyminen aiheuttaa haasteita, jotka on otettava huomioon. Heidän poistuessaan työmarkkinoilta häviää kerralla paljon kokemusta ja osaamista. Toisaalta suuret ikäluokat ovat tottuneet työskentelemään erilaisissa työympäristöissä kuin uudemmat sukupolvet. Työn digitalisoituminen ja teknologian kehittyminen vaativat suurilta ikäluokilta uudenlaisia taitoja, jotka heidän täytyisi opetella alusta saakka. Työelämän haasteet koskettavat jokaista syntymävuodesta riippumatta. Haasteiden selättäminen edellyttää työelämältä joustavuutta sekä koulutuksen ja osaamisen kehittämistä.

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Tässä luvussa raotan tarkemmin tutkimuksen toteutuksen eri vaiheita ja tutkimuksen eettisyyttä. Perustelen valitsemiani hakukriteereitä sekä avaan erilaisia karsimisen keinoja, jota systemaattisessa kirjallisuuskatsauksessa käytin.

4.1 Aineiston keruu

Lopulliseen analyysiin päätyi yhdeksän artikkelia ja yksi alkuperäisteos yhteensä neljästä eri tietokannasta. Hakusanoina käytin aineiston keruussa hakusanoja ”elinikäinen oppiminen”, ”jatkuva oppiminen”, ”työ- ja organisaatiopsykologia” sekä ”koulutuspolitiikka”. Eniten tuloksia tuotti hakusana ”elinikäinen oppiminen”, sillä aineiston kymmenestä teoksesta yhdeksän ovat löytyneet juuri tuolla hakusanalla. Käytin aineiston keruussa neljää eri tietokantaa, joita olivat Ellibs, Andor, Trepo, sekä Researchgate. Hakiessani aineistoa keskityin suomenkielisiin vertaisarvioituihin tieteellisiin artikkeleihin, jotka oli julkaistu 2000-luvulla. Painotin aineistoissa niiden tuoreutta, sillä työelämän murrokseen vaikuttavat ilmiöt ovat uusia, eikä esimerkiksi tekoälyn vaikutuksia olla ehditty pohtimaan löytämässäni julkaisuissa vielä sen syvemmin. Karsin aineistoja otsikon, johdannon sekä tulosten perusteella, jolloin lopulliseen otantaan päätyi 10 hyvää ja käyttökelpoista teosta. Aineistoja karsiessa keskityin artikkeleiden tuoreuteen, karsien 2000-luvun alkupuolella julkaistuja teoksia pois otannasta. Näin otantaan päätyi aineistoja, jotka olivat vuosina 2006–2021.

Aineistoja selatessani käytin tietokoneen ctrl + F toimintoa, jolla pystyy hakemaan tiettyjä sanoja tekstien seasta. Käytin ctrl + F toimintoa etsiäkseni tietoa erityisesti elinikäisestä oppimisesta, ja koin tämän menetelmän toimivaksi tässä kontekstissa. Jo otsikoita ja johdantoja selatessani huomasin, kuinka

elinikäinen oppiminen liitetään monesti erityisesti koulutuspolitiikkaan ja kilpailukykyyn. Kilpailukykyä puhuttaessa kyse ei ollut ainoastaan yritysten kilpailukykyä, vaan aineistoissa painottui myös yksilön kilpailukyky ja inhimillinen pääoma. Aineistoja päädyin karsimaan kielen, vuosiluvun ja oleellisuuden perusteella, sillä ne eivät lopulta vastanneet tutkimuskysymykseeni, vaan käsittelivät samankaltaisia teemoja aiheen ympäriltä. Karsitut aineistot saattoivat sivuttaa lyhyesti jatkuvaa oppimista tai elinikäistä oppimista vastaamatta kuitenkaan asetettuun tutkimuskysymykseen. Osassa aineistoissa käsiteltiin jatkokouluttautumista toisen asteen kontekstissa, joka ei tämäkään liittynyt asetettuun viitekehykseen.

4.2 Tutkimuksen eettisyys

Kirjallisuuskatsauksen tiedonhakuja määrittelevät kaksi arviointikriteeriä, aineiston kattavuus ja perusteellisuus suhteessa valittuun tutkimuskysymykseen (Vilkka, 2023, s. 77). Aineiston kattavuuteen vaikuttavat Vilkkaa lainaten erityisesti monipuoliset hakusanat ja -tavat (Vilkka, 2023). Ottaen huomioon, että 90 % aineistostani löytyi samalla hakusanalla, voi aineiston kattavuudesta olla montaa mieltä. Aiheen liittyessä elinikäisen oppimisen ilmiöön, oli ”elinikäinen oppiminen” kuitenkin välttämätön ja relevantti hakusana tälle tutkimukselle. On silti tärkeää ottaa huomioon, että aineistot ovat haettu neljästä eri tietokannasta, jonka voi ajatella kompensoivan hakusanojen vähäisyyttä.

Aineiston hakuvaiheessa hakusanoja oli useampia, mutta lopulliseen aineistoon valikoidut teokset ovat pääosin löytyneet hakusanalla ”elinikäinen oppiminen”. Vilkka nostaa esiin, että eettinen toiminta kirjallisuuskatsauksessa on saavutettavissa, kunhan pitää mielessä laadunarvioinnin, työskentelyn läpinäkyvyyden, luotettavuuden, pyrkimyksen uuteen tietoon ja tiedon hyödynnettävyyteen katsauksessa ennalta määritellyllä tavalla. (Vilkka, 2023, s. 81). Olen tutkielmassani toiminut APA7-viittaustyylin mukaisesti, ja viitannut lainauksissani alkuperäiseen kirjoittajaan mainiten kirjoittajan koko nimen, julkaisuvuoden, sekä lainauksen mukaan tarvittaessa myös sivunumeron. Tutkimuksessani pidin yllä ennalta asetettuja raameja esimerkiksi tutkimuskysymyksen ja teoreettisen viitekehyksen pysyessä samana.

Hakukriteerien muutoksia olen kirjannut itselleni ylös, ja muutoksia tapahtui esimerkiksi kielen ja vuosiluvun rajauksella. Molempia päätöksiä perustelen niiden oleellisuudella, sillä kielen rajausta vain suomenkielisiin teoksiin oli välttämätön päätös aiheen rajauksen kannalta. Myös vuosiluku ja tuoreimpien tutkimustulosten hyödyntäminen oli paras vaihtoehto asetetun tutkimuskysymyksen huomioon ottaen. Tutkimuksessani on hyödynnetty myös 2000-luvun alkupuolen julkaisuja, mikä on tuonut tutkielman tuloksiin tasapainoa ja luotettavuutta. Tekemäni rajaukset aiheeseen ovat kiteyttäneet tutkimuskysymystä ja viitekehystä oikeaan suuntaan, jolloin aineistoiksi valikoitui tutkimuskysymyksen kannalta olennaisimmat teokset.

4.3 Aineiston analysointi

Tutkielman aineiston analysointimenetelmänä käytettiin systemaattista kirjallisuuskatsausta. ”Systemaattisessa kirjallisuuskatsauksessa tutkimuskysymykseen vastaamiseksi pyritään löytämään aina kattavalla hakuprosessilla tarkoituksenmukaisimmat ja laadukkaimmat alkuperäistutkimukset.” (Vilkkä, 2023, s. 24). Lopullinen aineisto koostui yhdeksästä vertaisarvioidusta artikkelista sekä yhdestä alkuperäisteoksesta, jotka kaikki oltiin valittu neljästä eri tietokannasta. Teokset ovat suomenkielisiä ja niiden julkaisuaika ajoittuu vuosille 2006–2021.

Karsiminen on tärkeä osa systemaattista kirjallisuuskatsausta, ja sitä tapahtui läpi aineiston analysoinnin aina teosten hakemisesta niiden syvempään analysointiin saakka. Osa teoksista karsiutui pois johdannon tai vuosiluvun perusteella, ja karsiutumisen perusteluista pidettiin kirjaa läpi analysoinnin. Merkittävimpinä syinä aineiston karsiutumiseen oli teosten julkaisuvuosi sekä aiheen rajausta. Osa aineistosta käsitteli elinikäistä oppimista, mutta ei ottanut kantaa sen vaikutuksiin tai merkitykseen työelämään ja työssä oppimiseen liittyen. Vuosiluvun rajausta

2000-luvulle perustelen aiheen ajankohtaisuudella, sillä ilmiö on uusi ja vielä kehittyvä.

Kun lopullinen aineisto oli kerätty, ryhdyin värikoodaamaan aineistoja pitäen mielessä tutkimuskysymyksen: ”*millä perustellaan tarvetta elinikäiselle oppimiselle?*”. Aineistoja läpi lukiessa huomasin tiettyjen argumenttien toistuvan. Tällaisia oli muun muassa talous, globalisaatio ja teknologian kehitys. Ryhdyin merkkamaan toistuvia argumentteja yliviivaustussien avulla, jolloin alkoi varsinainen värikoodaus. Värikoodauksen avulla aineistosta alkoi hahmottumaan teemoja aiheelle. Värejä käyttäessäni luokittelin argumentit karkeasti neljään eri kategoriaan: Vihreä = teknologia, sininen = talous, vaaleanpunainen = inhimillinen pääoma, ja keltainen = yksilön selviytyminen.

Aineiston värikoodauksen jälkeen ryhdyin hahmottelemaan värikoodeja taulukkomuotoon hahmottaen tekijöiden laajuutta ilmiötä tarkastellessa. Lopulliseen analyysiin päädyin värikoodauksen, kahden taulukon ja tukkimiehen kirjanpidon jälkeen. Lopullisia johtopäätöksiä oli helppo tehdä erotellen aineistoista useimmin toistuvia argumentteja. Esimerkiksi kilpailukyvyyn parantaminen ja yksilön hyvinvoinnin edistäminen toistui teksteissä useaan otteeseen. Useimmin toistuvat argumentit olivat pääteltävissä kaikista merkittävimiksi perusteluiksi elinikäisen oppimisen diskurssissa.

5 TULOKSET

Tällä tutkimuksella pyrin selvittämään systemaattisen kirjallisuuskatsauksen keinoin, millä perustellaan tarvetta elinikäiselle oppimiselle. Tässä luvussa esittelen systemaattisen kirjallisuuskatsauksen avulla analysoituja tuloksia.

5.1. Kilpailukyky on kaiken A ja O

Hahmoteltuani aineistosta pääteemat, isoimmiksi tekijöiksi elinikäisen oppimisen diskurssissa nousivat kilpailukyky, globalisaatio, inhimillinen pääoma, yhteiskunnan muutokset sekä muuttuviin osaamistarpeisiin vastaaminen. Kaikista vahvimpana näistä perusteluista esiin nousi kilpailukyky, jossa elinikäisen oppimisen reformia käytetään työkaluna yritysten ja yksilöiden kilpailukyvyn parantamiseen. Aineistoista nousi selkeästi esiin erityisesti talousvetoisuus, kilpailukyky sekä markkinakelpoisuus. Aiheen tiimoilta oli odotettavissa sen kytköksiä talouteen ja kilpailukykyyn. En kuitenkaan osannut odottaa yksilön selviytymisen ja hyvinvoinnin merkitystä kirjallisuudessa näin suureksi. Oli mielenkiintoista huomata, kuinka elinikäisen oppimisen ajatellaan juontavan juurensa luolamiesajoilta, jolloin yksilön oli yksinkertaisesti selviydyttävä elääkseen. Vaikka luolamiesajat ovat jo takanapäin, on kiistaton fakta, että yksilön selviytymisen edellytyksenä on edelleenkin adaptoitua sen hetkisen ajan henkeen. Yksilöiden on kyettävä vastaamaan ajankohtaisiin haasteisiin ja muutoksiin kehittämällä omia valmiuksiaan.

Nykypäivän valtakamppailut nähdään yhtenä suurimpana tekijänä elinikäisen oppimisen diskurssissa, oli kyse sitten yksilöstä, yrityksistä tai yhteiskunnasta. Yhteiskunnan muutosten, kuten digitalisaation ja teknologian kehityksen takia

ilmenee kiihtyvää tarvetta uudentlaiselle osaamiselle, eivätkä vanhat taidot välttämättä päde enää ollenkaan tietyissä ammateissa. Aineistossa nousi vahvasti esiin myös inhimillinen pääoma ja sen kartuttaminen. Yksilövetoisessa yhteiskunnassa jokainen työntekijä kilpailee yksilönä valttikorttinaan inhimillinen pääoma ja markkinakelpoisuus. Aineistossa korostui inhimillisen pääoman lisäksi yrittäjämäinen asenne osana yksilöiden kilpailua. Vaikuttaisi, että koko työmarkkinat ovat valtaisa taistelutannerta, jossa mikään ei pysy ikuisesti muuttumattomana. Heikosti tuottavat työt katoavat ja ne korvataan koneilla, osaamista on jatkuvasti kehitettävä. Ojalan ym. (2020) mukaan kirjanpitäjä pidetään helppona syöttinä tekoälylle, jolla tarkoitetaan yksinkertaisen töiden olevan helposti korvattavissa.

5.2 Kasvatustieteellinen näkökulma

Aineistojen pohjalta perustelut elinikäiselle oppimiselle olivat pitkälti talous- ja työvoimapolitiittisia. Elinikäisestä oppimisesta näyttää muodostuneen työkalu politiikkojen työkalupakkiin. Tällä työkalulla pyritään vastaamaan kulloisenkin ajan haasteisiin, ja tämän ajan suurimpana haasteena on muuttuvan (työ)elämän tuomat osaamisvaatimukset. Elinikäisen oppimisen arvo näyttäytyi pitkälti välineellisenä, jolloin aiheen kasvatustieteellinen painoarvo jäi aineistoissa vähemmälle huomiolle. Kinnarin (2020) mukaan talous ja humanismi taistelevat oppimisen politiikan sisällöistä.

Kasvatustieteellisesti tarkasteltuna elinikäinen oppiminen korostaa oppimisen jatkuvaa, systemaattista ja sopeutuvaa prosessia. Oppiminen ei rajoitu vain tiettyyn ajanjaksoon elämässä, vaan se koskettaa elämänkaaren jokaista vaihetta. Elinikäinen oppiminen on välttämätöntä yksilön sopeutumiselle muuttuvassa yhteiskunnassa. Aineistoissa tuli ilmi yksilön selviytyminen ja yksilön hyvinvoinnin edistäminen. Tällä tarkoitetaan yksilön kykyä omaksua uusia taitoja ja soveltaa jo oppimaansa erilaisissa vastaan tulevissa tilanteissa, eritoten työelämässä. Kasvatustieteen rooli elinikäisessä oppimisessa on tarjota ymmärrystä ja työkaluja jatkuvien haasteiden selättämiseen. Voidaan ajatella kasvatustieteen toimivan staattisena ja rauhoittavana tekijänä ainaisessa

työelämän myllerryksessä. Oppiminen on kumuloituvaa, ja elinikäinen oppiminen on ennen kaikkea erinomainen vastaus jatkuvan kehittymisen tarpeelle.

6 POHDINTA

Tässä luvussa tarkastelen tutkimuksen edetessä nousseita pohdintoja ja kysymyksiä. Tämän lisäksi tuon esiin mahdollisia jatkotutkimusehdotuksia, joita voisi jalostaa esimerkiksi pro gradu-tutkielmassa.

6.1 Tutkimustulosten pohdinta

Tässä systemaattisessa kirjallisuuskatsauksessa tutkin, millä perustellaan tarvetta elinikäiselle oppimiselle. Tutkimusaineisto koostui yhdeksästä artikkelista ja yhdestä alkuperäisteoksesta. Tutkimukseen käytetty aineisto oli suomenkielistä ja julkaistu 2000-luvulla. Aihetta tutkiessa oli keskityttävä sen ajankohtaisuuteen, jolloin 2000-luvun alkupuolen tuloksia ei voitu pitää olennaisina tutkimuksen rajauksen kannalta. Elinikäisen oppimisen keskeisin ajatus piilee siinä, että se tarjoaa työkalun jokapäiväisiin haasteisiin. Tämän ajan suurimpana haasteena yhteiskunnalle voidaan nähdä digitalisaatio ja teknologian kehitysaskeleet.

Tutkimuksessa selvisi, että suurimpina perusteluina elinikäiselle oppimiselle pidetään kulloisenkin ajan haasteita. Koska aineistoni ajoittuivat 2000-luvulle, niiden perusteella haasteet liittyvät pitkälti taloudelliseen ja globaaliin kilpailuun. Lähes kaikissa aineistoissa nousi jollain tavalla ilmi talouden vaikutukset ja perustelut elinikäiselle oppimiselle. Aikuistuessani olen ymmärtänyt koko ajan paremmin, miten talous ohjaa kaikkea tekemistämme enenemissä määrin. Talouden merkityksen ymmärtäminen on tärkeää, mutta kuten Kinnarikin (2020) sen sanoi, talous ja humanismi taistelevat oppimisen politiikan sisällöistä. On ymmärrettävä, että talous yksinään ei riitä. Poliitiikan diskurssissa kasvatustieteellisten näkemysten tulisi sointua harmoniassa taloudellisen näkökulman kanssa.

Kinnarin mukaan elinikäinen oppiminen on politiikka, joka keksitään aina uudelleen ja uudelleen (*Kinnari, 2020, s. 487*). Tämä väite sai tukea muistakin aineistoista, joissa mainittiin elinikäisen oppimisen olevan vastauksena kulloisenkin ajan haasteisiin ja muutoksiin. Kinnarin sanoin elinikäisen oppimisen moraalisubjektin teleologia tarkoittaa käsitystä tarvittavasta elinikäisestä oppimisesta, joka liittyy kulloisenkin ajan yhteiskunnallisiin tarpeisiin ja käsitykseen hallittavasta mallikansalaisesta tai -ihmisestä (*Kinnari, 2020, s. 90*). Tämä tutkimus on osoittanut, että mikään ei ole pysyvää. Digitalisaatio, teknologia ja globalisaatio on tuonut maailman lähelle meitä jokaista. Erityisesti sosiaalisen median ansiosta pystymme seuraamaan hetki hetkeltä, mitä toisella puolella maailmaa tapahtuu.

Tutkielman otsikko toimii samalla kysymyksenä: onko elinikäinen oppiminen oikeasti elinkautinen tuomio? Saaren mukaan ”subjekti on vapaa ja samalla velvoitettu innostumaan elinikäisestä oppimisesta kaiken aikaa (*Saari, 2016, s.11*). On mahdotonta ennustaa tulevaisuuteen, mutta sen voi todeta, että vanha malli oppimisen rajoittumisesta vain koulun penkille on historiaa. Jo älypuhelimet osoittivat sen, että uusia teknologioita ja järjestelmiä on opeteltava pysymään ajan hermoilla. Nykyään älypuhelimet ovat väline, jota ilman yksilön on vaikea pysyä yhteiskunnan kelkassa. Kyse on kuitenkin myös asenteesta. Elinikäinen oppiminen voi tuntua elinkautiselta, jos siihen niin suhtautuu. Elinikäinen ja jatkuva oppiminen avaa kuitenkin mahdottoman paljon mahdollisuuksia tulevaisuuteen, ja pitämällä itsensä kilpailukykyisenä takaa oman selviytymisen tulevaisuudessa.

Aihetta on syytä tutkia myös jatkossa, sillä tekoälyn aikakausi on vasta alkamassa. Jatkotutkimuksen aiheena voisi olla, kuinka kuormittavaksi työntekijät kokevat elinikäisen oppimisen ja sen tuoman jatkuvan kehityksen taakan.

LÄHTEET

- Hoikkala, T., & Kiilakoski, T. (2018). *Digitalisaation pedagogiikka ja jatkuvan oppimisen ristiriidat*. Saatavilla ResearchGatesta.
- Jokinen, E. (2020) *Kilpailuetua ja yhteistä oppimista: Mitä teollisuusaloilla ajatellaan osaamisesta?* Tampere University Press.
- Kallonen, Tarja, and Annemari Kuhmonen. *Jatkuva oppiminen - työelämän tärkein taito*. 1. painos. Helsinki: Kauppakamari, 2021. Print
- Kinnari, H. (2020). *Elinikäinen oppiminen ihmistä määrittämässä*. Suomen Kasvatustieteellinen Seura. Saatavilla Ellibs-aineistona.
- Kinnari, H. (2020). Elinikäisestä kasvajasta kykypääomakoneeksi: Elinikäinen oppiminen yrittäjämäisen talouden aikakaudella. *Aikuiskasvatus*, 40(4)
- Kärnä, E., Humala, I., & Lahtinen, A. (2023). Tietotyö muuttuu työn teknologisessa murroksessa - haastaa perinteisiä näkemyksiä ammateista ja työn kehittämisestä *eSignals Research*, 4(1).
<http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2023061656140>
- Ojala, S., Pyöriä, P., Jokinen, E. (2020) *Kehitettävänä työelämän tasa-arvo, kouluttautuminen työuralla ja yritysten kyky luoda uutta menestystä*. Tampere University Press.
- Opetus- ja kulttuuriministeriön nettisivut, 2019. <https://okm.fi/jatkuva-oppiminen>
- Pantzar, E. (2006). *Aikuiskasvatuksen ulottuvuudet elinikäisen oppimisen tulkinnoissa*. Tampere University Press.
- Poikela, E. "Jatkuva Oppiminen." *Aikuiskasvatus* 14.2 (1994): n. pag. Web.

Saari, Antti. "Elinikäinen Oppiminen Ja Yksilöivä Valta." *Aikuiskasvatus* 36.1 (2016): 4–13. Web.

Tervasmäki, Tuomas; Tomperi, Tuukka (2018) *Koulutuspolitiikan arvovalinnat ja suunta satavuotiaassa Suomessa*. Tampere University Press

Valtioneuvosto, (2020), *Osaaminen turvaa tulevaisuuden – jatkuvan oppimisen parlamentaarisen uudistuksen linjaukset*

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162614/VN_2020_38.pdf?sequence=4&isAllowed=y

Varjo, Janne et al. *Koulutuksen politiikat*. Jyväskylä: Suomen kasvatustieteellinen seura, 2021. Print.

Vilka, Hanna. *Kirjallisuuskatsaus metodina, opinnäytetyön osana ja tekstilajina*. Helsinki: Art House, 2023. Print.

LIITTEET

Liite 1: Aineiston analysointi

Lihavoidut termit esiintyvät aineistossa useaan otteeseen.

Aineisto	Perustelut elinikäisen oppimisen tarpeelle
Tervasmäki, Tuomas; Tomperi, Tuukka (2018) Koulutuspolitiikan arvovalinnat ja suunta satavuotiaassa Suomessa. Tampere University Press	<ul style="list-style-type: none"> - eriarvoisuuden torjuminen - satsaus työvoimapulasta kärsiville aloille - osaamisen tuottaminen - koulutuspoliittiset tavoitteet - kilpailukyvyn parantaminen työ- ja elinkeinoelämän ehdoilla
Varjo, Janne et al. Koulutuksen politiikat. Jyväskylä: Suomen kasvatustieteellinen seura, 2021. Print.	<ul style="list-style-type: none"> - globaali kilpailu - ylläpitää ja kasvattaa markkinaosuuksia globaaleilla markkinoilla - inhimillinen pääoma ja sen merkitys kilpailukyvyille - kilpailukyky - bruttokansantuote - talouskasvu - työllisyys - sopeutumiskyky yhteiskunnan ja taloude muutoksiin - yksilön hyvinvointi - yksilön avaintaidot menestyksekkääseen ja hyvään elämään - kansantalouden menestys - keino vastata kiristyvään kilpailuun globaaleilla markkinoilla - eettinen malli ihmisyydestä, jota kohti täydellistyä - taloudellis-poliittisen eliitin projekti pyrkimyksenä mobilisoida väestöt ja väestöryhmät toimimaan tietyllä tavalla - ihmisen psykologisten ominaisuuksien muokkaaminen

	<ul style="list-style-type: none"> - työelämätaidot ja yrittäjämäinen asenne
<p>Kallonen, Tarja, and Annemari Kuhmonen. Jatkuva oppiminen - työelämän tärkein taito. 1. painos. Helsinki: Kauppakamari, 2021. Print</p>	<ul style="list-style-type: none"> - kiihtyvä tarve uudelle osaamiselle - osaamisella yhteys hyvän tuloksen tekemiseen - vastattava entistä paremmin työssä syntyneisiin osaamistarpeisiin erityisesti finanssialalla - aiemmin opiskeltiin varastoon, nyt tietoa haetaan nopeasti tarpeeseen - vastataan tulevaisuuden tarpeisiin - tavoitteena osaamisen ennakointi ja sen hyödyntäminen nykyistä paremmin - osaamistaso yhteydessä markkinakelpoisuuteen - yritysten kilpailukyky - vastuu omasta oppimisesta - hyvinvoinnin ja tuottavuuden tekijä, tulevaisuuden vahvuus työelämän tärkein taito
<p>Saari, Antti. "Elinikäinen Oppiminen Ja Yksilöivä Valta." Aikuiskasvatus 36.1 (2016): 4–13. Web.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vastuu omasta oppimisesta - jälkiteollisen yhteiskunnan työmarkkinoiden ja työn sisältöjen muutokset nopeita ja ennakoimattomia - yksilön elämänlaatu ja kilpailukyky - työmarkkinakuntoisuus edellytys kokonaisten valtioiden kilpailukykyllä - koskaan ei voida tietää mitä huomisen yhteiskunnassa tarvitaan - yksilöiden valmius jatkuvassa muutoksessa - tuotannon ja koulutuksen kiihkeästi toimiva kehä jossa osaamispääoma kulutetaan nopeasti työmarkkinoilla - taloudellinen kilpailukyky - välttämättömyys nyky-yhteiskunnan yksilöille ja yrityksille - omantunnon kysymys, yksilön vapaus

<p>Ojala, S., Pyöriä, P., Jokinen, E. (2020) Kehitettävänä työelämän tasa-arvo, kouluttautuminen työuralla ja yritysten kyky luoda uutta menestystä. Tampere University Press.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - työikäisen väestön uudelleenkouluttaminen työelämän muuttuvia vaatimuksia vastaavaksi - globalisaatio & globaali kilpailu - teknologinen kehitys - digitalisaatio - automaatio - osaamisen kehittäminen - ajattelutapa, jossa kirjanpitäjä on tekoäylle helppo saalis - julkisen talouden tasapaino - yritysten kilpailukyky ja tuottavuus - ratkaisu työvoimapulaan
<p>Kinnari, H. (2020). <i>Elinikäinen oppiminen ihmistä määrittämässä</i>. Suomen Kasvatustieteellinen Seura. Saatavilla Ellibs-aineistona.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - yhteiskunnallinen ja elämänympäristöjen muutos - informaatioyhteiskunta - globalisaatio - laajentuneet EU:n jäsenyyden vaikutukset - yhteiskunnallisten haasteiden nopea muutos - koulutuksen välineellistyminen talouden intressien ja kansallisen kilpailukykyyn työkaluksi - ihmisen alkuhistoriassa tarve perustui yksinkertaiseen selviytymiseen, perustuu edelleen oppimisen tarpeiden ja haasteiden kiihtyvä muutos - työelämän asettamat jatkuvan kehittymisen vaateet - oppiminen palvelee yksilön moninaisia tarpeita - valtiovallan selkeää talouden ja tuotantovoimien ohjailua - taloudellinen toiminta - kilpailukykyyn edistäminen - henkinen pääoma -
<p>Kinnari, H. (2020). <i>Elinikäinen oppiminen ihmistä määrittämässä</i>. Suomen Kasvatustieteellinen Seura. Saatavilla Ellibs-aineistona.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - elämän edellytyksenä jatkuva sopeutuminen uusiin tilanteisiin - turvaa jatkuvuuden ja eloonjäämisen - työkalu jota hyödyntää poliittisissa diskursseissa ja ideologisissa kamppailuissa

	<ul style="list-style-type: none"> - ratkaisuna kulloinkin vallitseviin yhteiskunnallispoliittisiin olosuhteisiin ja ajan henkeen - tietoyhteiskunta - työvoiman joustavuuden tarve - hyvinvointivaltio - demokratian merkityksen korostuminen - nopeat muutokset - selviytyminen muutoksista - talouteen liittyvä kilpailukyky - globalisaation aiheuttamat paineet - täydellistyminen demokraattisessa kansalaisyhteiskunnassa - puutteiden kompensointi - itsensä kehittäminen - inhimillinen pääoma - mahdollisuuksien tasa-arvo - sukupuoliroolien muutos - väestön vanheneminen - sopeutumista markkinoilla syntyviin muutoksiin - väestöryhmien polarisoituminen - huonompiosaiset ovat kuluerä joka koettelee yhteiskunnan kantokykyä - joustavuus ja haluttu olemisen tapa
<p>Jokinen, E. (2020) Kilpailuetua ja yhteistä oppimista: Mitä teollisuusaloilla ajatellaan osaamisesta? Tampere University Press.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - taloudellinen arvo - tuottavuushyöty - liiketoiminta - osaamisen arvo vastauksena kansainväliseen kilpailukykyyn - suomalaisen työvoiman pärjääminen - perusyleistasovaatimus nousut - teknologiset järjestelmät - soveltamisen taito kilpailuvaltina - tuottavuusnäkökulma - globaali vertailu - jatkuva kilpailutilanne - moniosaajuuden korostuminen - korkean kärkiosaamisen vaatimus - taloudelliseen murrokseen kytkeytynyt poliittinen diskurssi - yritysvetoisuus - työelämävalmiuksien oppiminen

	<ul style="list-style-type: none"> - osaamistarpeiden lisääntyminen - työn tietoistuminen - yritysten kohtaama innovoinnin ja jatkuvan oppimisen tarve - diskursiiviset valtakamppailut osaksi työelämän arkea - elinkeinorakenteen muutos - työvoiman osaaminen uusi valtti - oppimisen taloudellinen hyöty - yksilön osaaminen ja työmarkkinakelpoisuus - tietoteknologian, tietotyön ja epävarman, vielä uutta hahmoa hakevan elämismaailman murros - osaamisen kontekstuaalisuus - osaamistarpeiden muutos
<p>Kinnari, H. (2020). Elinikäisestä kasvujasta kykypääomakoneeksi: Elinikäinen oppiminen yrittäjämäisen talouden aikakaudella. Aikuiskasvatus, 40(4)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - yhteiskunnan nopea muutos - estää yksilön vieraantumista yhteiskunnasta - talouskasvun vauhdittaminen - yhteiskunnan kantokyky - työmarkkinoiden toimivuuden edistäminen - työllisyysasteen nosto - rakenteellisen vastuun siirtyminen yksilölle - inhimillinen pääoma - kilpailukykyyn parantaminen - hyvinvointivaltio - uusliberalismiin pohjautuva kilpailuvaltio - tavoitteena itsestään kokonaisvaltaisesti huolehtiva mutta samalla itseään yrittäjämäiseksi kehittävä kansalainen - yrittäjämäinen talous - kompetenssien hallitseminen tuo yksilölle työllisyyttä, tuloja ja terveyttä - eriarvoisuuden poistaminen - kilpailukyky-yhteiskunta - kilpailukykyyn, kasvun ja työllisyyden vauhdittaminen - yrittäjyys - pehmeiden taitojen merkitys kilpailukykyille

Hoikkala, T., & Kiilakoski, T. (2018).
Digitalisaation pedagogiikka ja
jatkuvan oppimisen ristiriidat.
Saatavilla ResearchGatesta.

- demokratisoi oppimisen kenttiä
- uuden oppiminen hyve ja vaatimus
- kyky muovata uusia valmiuksia
- tuetaan oppimispotentiaalia
- pidentynyt elinajanodote ja hyväkuntoisuus jolloin oppimis- ja työkyky pidempi
- **yhteiskunnan muutokset**
- yhteiskunnan asettamat vaativat ja moniulotteiset haasteet
- puhe vajavaisuuksista ja puutteista
- **vastaus akuuttiin työvoimatilanteeseen**
- aloilla, jotka ovat keskeisiä kasvun kannalta, on pulaa osaajista
- työvoiman osaamisen puutteet
- koulutusjärjestelmien mukauduttava teknologisiin mullistuksiin
- digitalisaation mahdollisuudet ja uhat
- teknologisen kehityksen tuottamat osaamisvaatimukset
- väestön ja työvoiman ikääntyminen
- **työn teknologian murros**
- laatuvaatimusten polarisaatio
- uudenlainen työttömyysmaisema
- jatkuva rakennemuutos
- kilpailuvalmiudet ratkaisevat työmarkkinoilla sen, kuka pärjää ja pysyy mukana teknologisessa muutoksessa